

מ"ת 32168/08/15 - פרקליטות מחוז מרכז נגד יוסף אבו ע'אנם, פאדי אבו ע'אנם

בית משפט השלום בראשון לציון

מ"ת 32168-08-15 פרקליטות מחוז מרכז נ' אבו ע'אנם ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופט אייל כהן
מבקשת	פרקליטות מחוז מרכז
נגד	
משיבים	1. יוסף אבו ע'אנם 2. פאדי אבו ע'אנם (עציר)

החלטה בעניינו של משיב 2

בפני בקשה לחילוט ערבות עצמית והפקדה.

נתוני רקע וביאור המחלוקת בין הצדדים

עיקר הנתונים הצריכים לעניינו אינם במחלוקת בין הצדדים. בתמצית ייאמר כי משיב 2 (להלן: "המשיב") נדון ביום 29.9.16 למאסר, אליו אמור היה להתייצב ביום 1.1.17. לבקשת המשיב דחה בית המשפט את מועד תחילת ריצוי המאסר, ליום 1.3.17, בשל צורך רפואי.

לאחר שהתקבלה הודעת מימוש כספי פיקדון מלשכת ההוצאה לפועל, הוריתי ביום 3.4.17 על קבלת עמדת המדינה, בטרם יועברו הכספים, שנועדו להבטיח את התייצבות המשיב למשפטו, ללשכת ההוצאה לפועל. בהחלטתי הנ"ל ציינתי כי בדיקה העלתה כי המשיב לא התייצב לריצוי מאסרו.

ביום 1.5.17 הגישה המבקשת בקשה למעצר המשיב ולחילוט ערבויות והפקדות, שלו ושל ערביו. בבקשתה ציינה המבקשת, בין היתר, כי דבר אי התייצבות המשיב למאסרו נודע לה "היום" - קרי, ביום 1.5.17. עוד באותו מועד קבעתי דיון בבקשה, ליום 9.5.17, אליו יזומנו הערבים.

ביום 9.5.17 התייצבה נציגת המבקשת. המשיב ובא כוחו לא התייצבו. המבקשת הודיעה כי המשיב הסגיר את עצמו למשטרה, באותו בוקר. בהתאם חזרה בה המבקשת מבקשתה למעצר המשיב ולחילוט ערבויות הערבים, תוך שהיא עומדת על הבקשה לחלט את ערבויות המשיב לבדו. הדיון נדחה ליום 16.5.17, אך לאור אי התייצבות בא כוח המשיב, נדחה הוא ליום 23.5.17. מועד זה נדחה בהמשך, לבקשת הסניגור, ליום 11.6.17.

במהלך הדיון מיום 11.6.17, עתרה המבקשת לקבלת בקשתה, בציינה כי המשיב עשה דין לעצמו. כמו כן הפניתה לפסיקה (בתי המשפט המחוזיים בתל אביב ובאר שבע) בה הורו בתי המשפט על חילוט ערבויות של נאשמים שלא התייצבו למשפטם.

מנגד, עתרו המשיב ובא כוחו לדחות את בקשת המבקשת. הן הסניגור והן המשיב עצמו, בתורו, טענו בפניי כי המשיב לא התייצב למאסרו מחמת שגגה שבתום לב. על פי הנטען, המשיב לא נכח בעת מתן ההחלטה בה הורה בית המשפט כי עליו להתייצב לריצוי מאסרו ביום 1.3.17. נטען כי הסניגור הודיע טלפונית למשיב כי עליו להתייצב למאסר ב"ראשון לשלישי" (- נוסח שמשמעו 1 במרץ), אך המשיב שמע והבין, בשגגה, כי עליו להתייצב ב"ראשון לשישי" - קרי, ביום 1.6.17.

הסניגור הוסיף וציין כי המשיב הסגיר את עצמו מייד לאחר שנודע לו מפי הערבים כי הרשויות מחפשות אחריו; כי אין חולק על כי אף איש-מרות לא ניסה לאתרו וכי בנסיבות מעין אלה אין חובה על בית המשפט להורות על חילוט הערבויות.

המשיב החרה החזיק אחר דברי הסניגור ואף הוסיף. לדבריו, הוא אב לשלשה אשר הפרוטה אינה מצויה בכיסו וכי הוא נזקק לכסף.

בתום הדיון ולאור טיבה של טענת תום הלב שהשמיע המשיב, מצאתי לעכב את מתן החלטתי, על מנת שהמבקשת תשקול את בקשתה ולחילופין על מנת לאפשר הידברות בין הצדדים. הבהרה בעניין זה התבקשה עד ליום 18.6.17, בצייני כי בהעדר הסכמה תינתן החלטתי בהתאם. ביום 19.6.17 עדכן הסניגור בכתובים כי הצדדים לא הגיעו לידי הסכמה, תוך שהוא שב וחוזר על טיעוניו לעיל.

במהלך הדיון מיום 11.6.17 שאלתי את נציגת המבקשת האם יש בידה ראייה לסתור את טיעוני העובדתי של המשיב, בדבר שגגה שבתום לב. המבקשת השיבה בשלילה, אך שאלתי והמענה לה לא נרשמו בפרוטוקול הדיון. בהחלטתי מיום 2.7.17 ציינתי עובדה זו וביקשתי, למען הסר ספק, כי המבקשת תבאר בשנית את עמדתה בעניין זה. מחמת שגגות ודחיות נמסרה תגובת המבקשת רק ביום 11.7.17. במועד זה מסרה היא, בין היתר, כי בתיק קיימת "רגישות מיוחדת" המחייבת אותה לבחון "בדיקה בסוגיה אתית" ומשכך נתבקשה דחייה, לה נעתרתי.

תגובת המבקשת התקבלה ביום 19.7.17. בתגובתה ציינה כי הנטל להוכחת טענת המשיב רובץ עליו ולא עליה; כי על בית המשפט יהא להכריע בעניין זה, שטיבו מהימנות וכי המדובר בטענה סתמית.

בהקשר אחרון זה הבהירה המבקשת כי טענת המשיב עלתה לראשונה רק בדיון מיום 11.6.17 ולא נשמעה מפי הסניגור, אשר קודם למועד בא בדברים עם נציגי המבקשת. עוד ציינה המבקשת כי הסניגור לא פנה אליה, כפי שהוריתי וכי הצדדים לא נדברו באשר להסכמות.

דין והכרעה

לאחר ששמעתי בקשב רב את טיעוני הצדדים, לרבות המשיב ועיינתי בפסיקה שצורפה, נחה דעתי כי בנסיבות חריגות אלה שבפניי, יש לדחות את בקשת המבקשת.

ראש וראשון אציין, כי הנני תמים דעים עם המבקשת, בפן העקרוני, כי דרך כלל מן הדין להורות על חילוט ערבויות בנסיבות בהן נמנע נאשם מלהתייבב למאסרו. פשיטא כי אין להקל ראש בדבר ולא יעלה על הדעת כי בית המשפט יעביר לנאשמים ולציבור מסר סלחני בסוגיה זו. אף המשיב ובא כוחו לא ניסו לטעון ולו ברמז, טענה נגד קביעה עקרונית זו.

עם זאת, לעולם על בית המשפט להחיל את הדין על נסיבות פרטניות שבפניו, תוך שאיפה לעשיית צדק עם כל הנוגעים בדבר ומכאן כי גם לכלל האמור ייתכנו חריגים. במקרים חריגים אפשר ויימצא כי אין לחלט את מלוא סך הערבויות ובמקרים אחרים- כגון המקרה דנן- כי אין לחלטו כלל.

צודקת המבקשת בטיעונה כי הנטל להוכחת טיעונו העובדתי של המשיב, בדבר תום ליבו, מוטל עליו.

כאן המקום להעיר ולהזכיר, כי במסגרת הבקשה שבפניי, אשר הוגשה בגדרי הליך המעצר, אין נשמעות עדויות. משכך, העלה המשיב בפניי את טיעונו העובדתי שלא במסגרת עדות או תצהיר וממילא לא נחקר ע"י המבקשת (- אשר בתורה נמנעה מלבקש לחקרו אגב מסירת עדות, בפניי או במסגרת הליך אחר).

על אף האמור, מעשה של יום ביומו הוא, כי נאשמים אומרים דברים ישירות לבית המשפט גם בגדרי הליכי המעצר ובהליכים לבר-ההליך העיקרי. כך למשל יכול בית המשפט להתרשם ישירות מכנות דבריו של נאשם-עצור, המבקש יציאה לגמילה ועוד כיוצ"ב מקרים.

לשון אחר- עצם העובדה כי דברי נאשם נמסרים לבית המשפט שלא בדרך עדות, אין משמעה כי נעדרים הם כל נפקות, או כי בית המשפט מנוע מלהסיק מסקנה על סימכם. מנגד, יש לזכור כל העת

כי שומה לבחון את תוכן הדברים במשנה זהירות, בנסיבות בהן הדובר הוא בעל עניין, לא הוזר לומר אמת ולא נחקר.

ואחר הדברים האלה ובזהירות הרבה הנדרשת, אין מנוס מהתרשמות ומהכרעה. לאחר ששמעתי את המשיב באולמי ולאחר שהתרשמתי הן מתוכן דבריו והן מן האופן שבו הם נאמרו, אני מוצא לקבלם כמהימנים.

אכן ניתן לתהות מדוע לא ציין הסניגור בפני המבקשת את טיעון המשיב בטרם הדיון. עם זאת, כמצוין לעיל, גם לאחר

דחיות שניתנו לבקשת המבקשת ולאחר שאיפשרתי לה שהות כדי לבחון ולפעול בנדרש, לא עלה בידה להצביע על ראייה לסתור וממילא לא עתרה היא לחקור את המשיב, כעד. אף לאחר שציינה כאמור כי עליה לקיים "בדיקה בסוגיה אתית" - אשר מן הסתם נוגעת לכך כי הסניגור שם עצמו כמעיד והעלה טיעון זהה לזה שנמסר מפי מרשו - נמנעה היא מלטעון באפיק זה.

הנה כי כן, בירור העובדות במקרה דנן לא היה מיטבי, הן בשל טיבו של הליך זה והן משום כל המפורט מעלה. על אף האמור ובהינתן הנתונים, בגדר "עיני בית המשפט רואות"- אני נותן אמון בדברי המשיב לפיהם שגה בתום לב בהבנת הדברים.

ואפשר ולמעלה מן הנדרש אזכיר כי גם בנתונים אלה יש כשלעצמם כדי להטות את הכף כדי זכות: עוד ביום 3.4.17 היה זה בית המשפט אשר הפנה את תשומת ליבה של המבקשת לכך כי המשיב לא התייצב למאסרו, אך דבר לא נעשה עד לבדיקתה את העניין ביום 1.5.17. המשיב אכן התייצב למאסרו 9 ימים לאחר הגשת הבקשה, מבלי שהרשויות תרו אחריו. לא נגרם כל נזק כלכלי למבקשת ולציבור בשל התייצבותו המאוחרת וברקע כל אלה לא נסתר טיעונו בדבר קשיים כלכליים והיותו אב לשלשה.

ראוי להדגיש ולהבהיר כי אין בהחלטתי זו כדי להגמיש, בפן העקרוני, את הכלל לפיו על נאשם להתייצב למאסרו שאם לא כן ייחשף לסנקציות הקיימות בדין ולרבות לחילוט ערבויותיו. החלטתי היא אף פרי יישום הדין במקרה חריג זה.

משכך, כאמור, אני מוצא לדחות את בקשת המבקשת.

בשולי הדברים יוער כי החלטתי זו אמורה הייתה להתפרסם במהלך פגרת הקיץ, אך מחמת שגגה לא אירע הדבר. אף הצדדים עצמם לא פנו לבית המשפט בנדון. משהתגלה דבר הטעות הרי היא מפורסמת כעת.

ניתנה היום, ט"ז חשוון תשע"ח, 05 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.